

АКТИВНО ПУБЛИКУВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОНЛАЙН

Измененията, свързани с увеличаването на категориите за активно публикуване онлайн, също затрудняват администрацията. Седемнадесетте точки на член 15, ал.1, изброяващи какво трябва да бъде публикувано, съвсем не са лесно установими като документи. Предложението на ПДИ в хода на обсъжданията на проекта за закон през 2014 година беше да се сведат задължителните категории информация до пределно възможна конкретност, така че да не е необходима интерпретация какво точно трябва да бъде публикувано в интернет страниците.

Ако се опитаме да погредим категориите от чл. 15, ал.1 чисто съдържателно и отговарящо на вече съществуващи стандарти в областта на активното публикуване, бихме могли да кажем, че нещата изглеждат по следния начин. Ръководителите на административни структури в системата на изпълнителната власт трябва да публикуват на интернет страниците си информация от няколко тематични области на тяхната дейност.

Информация, отнасяща се до институционалните характеристики на органа на власт

- описание на правомощията (чл.15, ал.1, т. 1);
- описание на функциите (чл.15, ал.1, т. 1);
- отговорностите на администрацията (чл.15, ал.1, т. 1);
- описание на информационните масиви и ресурси, използвани от съответната администрация (чл.15, ал.1, т. 3);
- устройствен правилник (чл.15, ал.1, т. 5);
- вътрешни правила, свързани с предоставянето на административни услуги на гражданите (чл.15, ал.1, т. 5);
- стратегии, планове, програми и отчети за дейността (чл.15, ал.1, т. 6).

Новите задължения в променения закон, отнасящи се до информация за институцията, са тези за публикуване на устройствения правилник; вътрешните правила за предоставяне на административни услуги; стратегиите; плановете; програмите и отчетите за дейността на органа на власт. Повечето от тези документи органите на власт публикуват и сега. Така например, устройствените правилници и стратегиите, програмите се публикуват на интернет страниците от години.

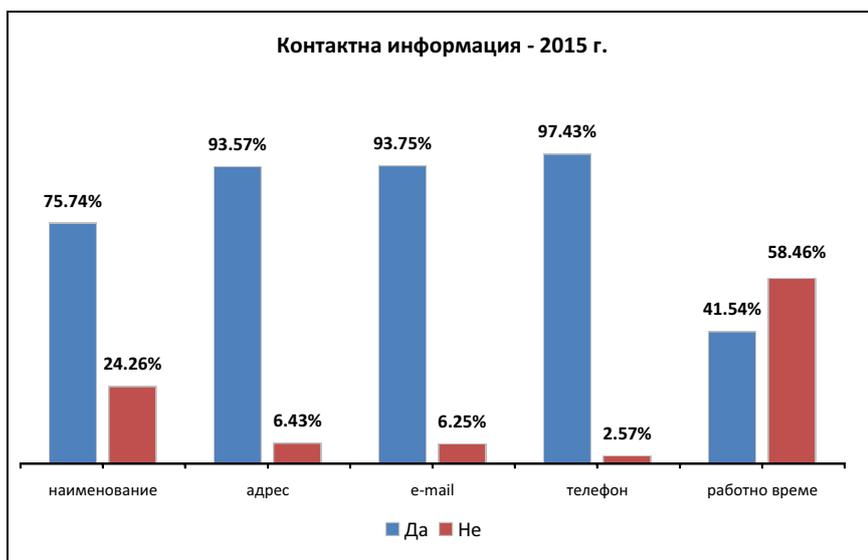

Проучвания на ПДИ на институционалните страници
на органите на изпълнителната власт 2012 - 2015⁷⁶

Следващата група категории са свързани с организацията и контактната информация за органа на власт

- данни за организацията (чл.15, ал.1, т. 1);
- наименованието, адреса, адреса на електронната поща, телефона и работното време; (чл.15, ал.1, т. 4);
- обявления за конкурси за държавни служители (чл.15, ал.1, т. 12).

В тази група също няма нещо фундаментално ново, което да затрудни администрацията при обявяването на информацията в интернет. Така например, по отношение на новото задължение за посочване адреса на електронната поща в чл. 15, ал.1, т.4, резултатите от проучването на ПДИ, проведено през февруари 2015 г. показват, че от 544 органа на власт 94% са посочили адреса на електронната поща за контакт с институцията.

Проучване на ПДИ на институционалните страници
на органите на изпълнителната власт 2015⁷⁷

⁷⁶ Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

⁷⁷ http://www.aip-bg.org/surveys/2015_godina/103490/

Третата група категории информация е свързана с оперативни документи

- списък на издадените нормативни актове в изпълнение на неговите правомощия и текстовете им (чл.15, ал.1, т. 2) ;
- списък на издадените от органа общи административни актове и текстовете им (чл.15, ал.1, т. 2) ;
- уведомления за откриване на производството по издаване на общ административен акт по чл. 66 от Административнопроцесуалния кодекс, включително основните съображения за издаването на акта и формите и сроковете на участие на заинтересованите лица в производството (чл.15, ал.1, т.10);
- списък на издадените от органа индивидуални административни актове, чието определение е дадено в Допълнителната разпоредба на ЗДОИ, §1, т.3 (чл.15, ал.1, т. 2);
- проекти на нормативни актове заедно с мотивите, съответно - гоклада и резултатите от общественото обсъждане на проекта (чл.15, ал.1, т. 9).

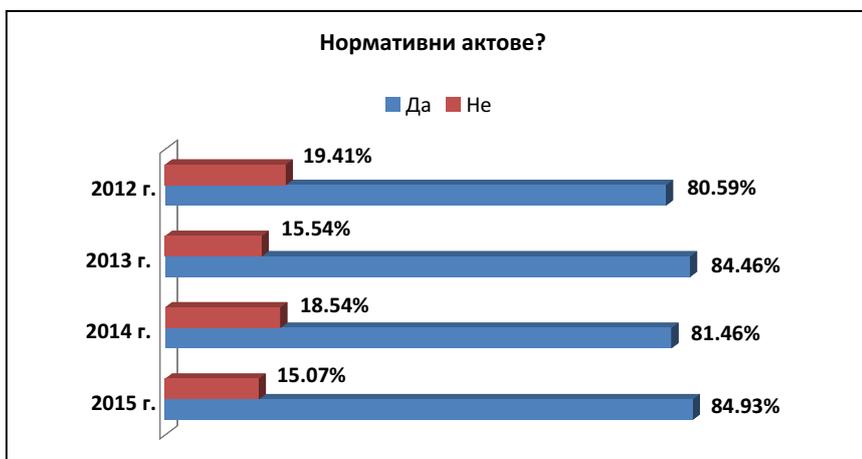
Тук промените на правната уредба също не са значителни, тъй като още при приемането на ЗДОИ през 2000 г. беше въведено задължение по чл.15, ал.1 да се публикува списъкът на издадените актове в изпълнение на правомощията на органа на власт, а през 2008 година беше изяснено в т.3, §1 от Допълнителната разпоредба, че „Списък на издадените актове в изпълнение на правомощията на административна структура в системата на изпълнителната власт“⁷⁸ е структурирана съвкупност от всички издадени от съответния административен орган нормативни, общи и индивидуални административни актове".

Новото в сегашните промени е, че освен списъкът, ще трябва да се публикуват и текстовете на нормативните и общите административни актове и техните проекти.

По отношение на администрациите, които поддържат регистрите на актовете си актуални, задължението за публикуване на текстовете едва ли е нещо ново, но за тези, които тепърва ще ги организират, това задължение изглежда трудно и неосъществимо за три месеца.

⁷⁸ Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

Досегашното изпълнение на тези задължения за списъците на административните актове изглежда така:

Проучвания на ПДИ на институционалните страници на органите на изпълнителната власт 2012 - 2015⁷⁹

Проучвания на ПДИ на институционалните страници на органите на изпълнителната власт 2012 - 2015⁸⁰

⁷⁹ Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

⁸⁰ Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

Проучвания на ПДИ на институционалните страници
на органите на изпълнителната власт 2012 - 2015⁸¹

Информация, свързана с бюджетна, финансова прозрачност, обществени поръчки и интегритета на органите на власт

- информация за бюджета, която се публикува съгласно Закона за публичните финанси (ЗПФ) (чл.15, ал.1, т. 7);
- финансовите отчети на администрацията, които се публикуват съгласно ЗПФ (чл.15, ал.1, т. 7);
- информация за провежданите обществени поръчки, определена за публикуване в профила на купувача съгласно закона за обществените поръчки (ЗОП) (чл.15, ал.1, т. 8);
- подлежащата на публикуване информация по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ) (чл.15, ал.1, т. 13).

С приемането на Закона за публичните финанси и влизането му в сила през 2014 година бяха създадени задължения за публикуване на проектобюджета и бюджета и финансовите отчети на общините, бюджета и финансовите отчети на другите органи на власт и допълнителни задължения за първостепенните разпоредители с бюджетни средства и изготвящите програмни бюджети. Законът не добавя нищо ново към тези задължения освен, че включвайки ги към член 15, ал.1, напомня допълнително за тях и ги свързва с отчетността и прозрачността. Същото се отнася и към задълженията по Закона за обществените поръчки в частта „Профил на купувача“. Няма промяна и по отношение на задълженията по чл.17 ал. 2 от Закона за установяване и предотвратяване на конфликта на интереси (ЗУПИКИ). Друг проблем е, че досега за администрацията остава неясно какво означава да се обявяват декларациите на интернет страницата на органите „при спазване на Закона за защита на личните данни“. Никой досега не е отговорил конкретно кои

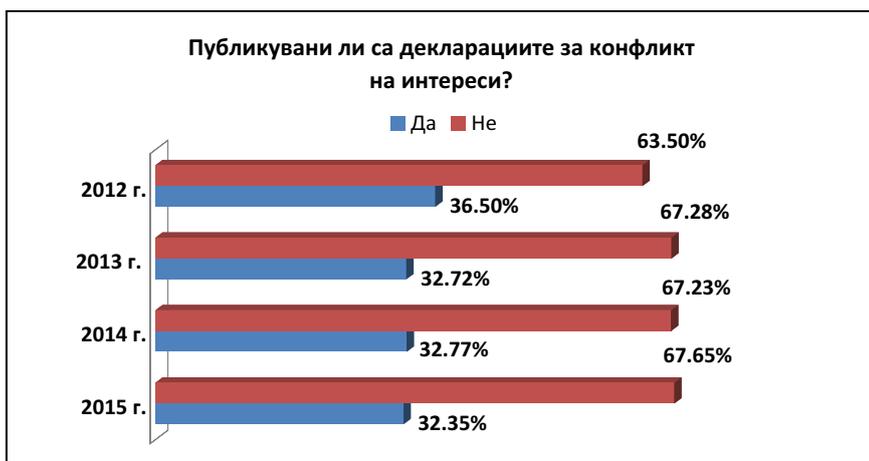
⁸¹ Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

от предвидените в декларациите данни представляват лични данни и необходимо ли е съгласието на лицето за обявяването, което пък би обезсмислило законовото изискване на публикуване в интернет.

Тези неизяснени моменти обясняват досегашните данни свързани с тези публикации:

Проучвания на ПДИ на институционалните страници на органите на изпълнителната власт 2012 - 2015⁸²

Проучвания на ПДИ на институционалните страници на органите на изпълнителната власт 2012 - 2015⁸³

Важна част от активното публикуване на информация е тази, улесняваща гражданите при упражняване на правото на достъп - разясняваща как се упражнява това право, към кого да се обърнат, какво да очакват, когато търсят информация, къде да потърсят информация, която биха ползвали свободно без да подават заявления. Обикновено този тип информация (а в България от 2008 година също) би трябвало да бъде намерена в специална секция „Достъп до информация“. В ЗИД на ЗДОИ промените в тази част са най-значителни.

⁸² Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

⁸³ Виж проучванията на ПДИ на <http://www.aip-bg.org/surveys/>

Допълкова значителни, че съдържанието на т. 4 и т.11 от чл.15, ал. 1 се повтаря и за секцията „Достъп до информация“, описано в чл.15а ал. 2.

- информация за упражняването на правото на достъп до обществена информация (чл.15, ал.1, т. 11);
- реда и условията за повторно използване на информация (чл.15, ал.1, т. 11);
- нормативите за разходите за предоставяне на достъп до информация по чл.20, ал.2 (чл.15а, ал.2);
- нормативите за разходите за повторно използване на информация от общественния сектор по 41ж (чл.15а, ал.2);
- максимите по 41ж (чл.15, ал.1, т. 11);
- форматите, в които се поддържа информацията (чл.15, ал.1, т. 11);
- контактната информация от точка 4 (чл.15, ал.1, т. 4);
- годишните отчети за постъпилите заявления, данни за отказите и причините за тях (чл.15а, ал.2);
- съществуващите вътрешни правила (чл.15а, ал.2);
- редът за достъп до публичните регистри (чл.15а, ал.2) ;
- информация, която е публична съгласно Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) и актовете по прилагането му (чл.15, ал.1, т.14);
- списък на категориите информация, подлежащи на публикуване в интернет (чл.15а, ал.3).

Освен реда и условията за повторно използване на информация и очакваните нормативи за разходите за повторно използване на информация от общественния сектор, което е нещо ново за администрациите, останалите, изглеждащи много на брой категории, са задължения за тях от 2008 година. Нова е формулировката относно „информация за упражняването на правото на достъп до обществена информация“, т.е един кратък текст в секция „Достъп до информация“, който би трябвало да улесни гражданите, когато искат да упражнят правото си на достъп до информация. Тази информация, макар да не беше задължителна за публикуване в интернет, се разглеждаше като част от характеристиките на добрата администрация и в годишните доклади на Министерски съвет за „Състоянието на администрацията“ се докладва в частта „Достъп до информация“ от 2006 година насам.

Обобщени данни от докладите „Състоянието на администрацията 2007-2015“⁸⁴

Що се отнася до прибавените към тази тематика категории от списъка по чл. 15, ал.1, то смисълът на публичната по ЗЗКИ информация е само да улеснява гражданите, които търсят информация, и да спести работа на администрацията по отношение на определената по закон, ограничена за достъп информация.

Новото задължение по чл. 15а, ал.3 относно годишно обновяваните списъци на информация, която трябва да се публикува в интернет, ще подтикне администрациите периодично да преглеждат какво публикуват в интернет, отчитайки измененията в законодателството, регулиращо тяхната дейност и обществения интерес, според изискванията на чл. 15, ал.1, т. 15, отнасящи се до публикуване на информация, която „представлява или би представлявала обществен интерес“. В закона е предвиден още един стимул за този преглед. Когато информацията е предоставена повече от три пъти по заявление за достъп до обществена информация, тя би трябвало да се публикува в интернет страницата.

При условие, че след една година ще започне да действа и централизираната платформа за подаване на заявления до органите на изпълнителната власт, където решенията и предоставената информация ще бъдат достъпни за всички интересувани се, то е ясно, че новите регулации стимулират подход към отваряне на информационните системи на органите на власт.

По отношение на информационните ресурси и масиви разпоредбите на закон изискват от ръководителите на институциите постоянен преглед и отваряне за публиката. Този процес вече започна в портала за отворени данни, където периодично се увеличават институциите и наборите от данни.⁸⁵

⁸⁴ <http://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang = bg-BG&Id = 81>

⁸⁵ <http://opendata.government.bg/>

В закона са предвидени и срокове за публикуване на информацията и актовете. Ако досега задължението за актуалност на информацията беше пожелателно, сега законът задължава публикуването в тридневен срок „от приемането на акта или създаването на информацията“.

Задълженията за публикуване на информация в интернет страниците, влизащи в сила на 12 януари 2016 г., трябва да бъдат изпълнени от 12 април 2016 г. ПДИ започва оценка на това изпълнение по обновена методология. В проучването са обхванати 551 институции в системата на изпълнителната власт и 11 независими органи на власт. Проучването има за цел да оцени публикуването и актуалността на информацията по 118 индикатора за всички и 126 за общините.

От срещите, които сме провели от началото на годината с представители на администрацията и на основата на интервюта, проведени от нашите координатори с такива представители в почти всички областни градове на страната, могат да се направят следните изводи.

- необходими са обучения за промените в ЗДОИ за всички служители в администрацията и по специално за звената, отговарящи по ЗДОИ;
- необходими са разясняващи обучения относно новите задължения за публикуване в интернет страниците;
- необходимо е да се формират екипи в органите на власт, които да преразгледат системите за управление на информацията, така че публикуването да се установи като нормална дейност в администрацията. Тези задължения не могат да бъдат оставени само на юрисконсултите или на звената по административно обслужване на гражданите;
- очевидно е необходимо ясно и детайлно формулиране на задълженията на звената отговарящи по ЗДОИ, както и отразяване на промените във вътрешните правила за работа по ЗДОИ.